

BALKAN

14. april 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

"SAD MOŽEMO DA OBOJIMO BRATUNAC U PLAVO"

"Teško je živjeti s uspomenama na sve što se dogodilo, s osjećajem stida i sramote.. Kad sam shvatio šta se stvarno dogodilo u Glogovi, a to sam po prvi put u potpunosti shvatio prilikom slušanja svjedočenja preživjelih u drugim predmetima, bez mnogo razmišljanja sam odlučio da priznam krivicu jer šta je moj život u odnosu na živote tih nevinih žrtava?"

Ovo su reči Miroslava Deronjića kojima je on objasnio svoju odluku da se izjasni krivim za progone civila bosanskih Muslimana maja 1992. u selu Glogova, opština Bratunac, Bosna i Hercegovina. U vreme kad je taj zločin počinjen, Deronjić je bio predsednik bratunačkog Kriznog štaba. Kasnije je postao civilni poverenik za opštinu Srebrenica u julu 1995. i 1996. i potpredsednik Srpske demokratske stranke (SDS) pod rukovodstvom Radovana Karadžića.

Nakon hapšenja u julu 2002, Deronjić se prvobitno izjasnio da nije kriv po šest tačaka optužnice. Međutim, u jesen 2003. izjasnio se krivim za progone civila bosanskih Muslimana iz Glogove i pristao na saradnju sa Tužilaštvom u želji da svojim svedočenjima doprinese utvrđivanju istine o tome šta se kasnije dogodilo u Srebrenici.

Deronjić je do sada svedočio na suđenjima Vidoju Blagojeviću i Dragan Jokiću, Momiru Nikoliću, Draganu Obrenoviću, Radislavu Krstiću, Slobodanu Miloševiću i Momčilu Krajišniku.

Prilikom izricanja presude 30. aprila ove godine, Pretresno veće Međunarodnog suda je utvrdilo sledeće činjenice: na sastanku Kriznog štaba 8. maja 1992, Miroslav Deronjić je izdao naređenje da se napadne nebranjeno i razoružano selo Glogova, da se ono spali i da se stanovnici bosanski Muslimani prisilno rasele. Snage koje su učestvovalе u tom napadu sastojale su se od pripadnika Jugoslovenske narodne armije (JNA), bratunačke Teritorijalne odbrane, bratunačke policije i drugih paravojnih snaga.

Deronjić se izjasnio krivim zbog toga što je bio prisutan dok su snage koje su izvodile napad sistematski palile kuće, zgrade i polja bosanskih Muslimana i kad su preživele žene i decu ukrcale na autobuse i proterale ih na teritoriju pod muslimanskom kontrolom. Kao rezultat tih napada, koje je Deronjić naredio, koordinirao i nadgledao, znatan deo Glogove je srušen sa zemljom, a u selu nije ostao nijedan Musliman.

Pretresno veće je u presudi zaključilo da *"napad na Glogovu nije bio izolovani ili slučajni događaj, već kritični element u široj šemi podele Bosne i Hercegovine i stvaranja srpskih nacionalnih teritorija"*. U presudi se navodi da je u periodu od aprila do decembra 1991. rukovodstvo bosanskih Srba održalo brojne pripremne sastanke, radeći na realizaciji ideje "Velike Srbije", očišćene od svih drugih etničkih grupa.

Na sastanku održanom 19. decembra 1991, Radovan Karadžić, koji je sastankom i predsedavao, proglasio je formiranje države - Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Predsednicima opštinskih odbora, među kojima je bio i Miroslav Deronjić, u tu svrhu je podeljeno "strogo poverljivo" pismeno uputstvo pod naslovom "Uputstvo o organizovanju i djelovanju organa srpskog naroda u Bosni i Hercegovini u vanrednim okolnostima".

U presudi se dalje navodi da je 10. ili 11. maja 1992. Miroslav Deronjić pozvan na Pale, gde je bilo sedište rukovodstva bosanskih Srba, da podnese izveštaj o događajima u Glogovi dan ili dva nakon što su se desili.

Sastanku su prisustvovali Radovan Karadžić, Velibor Ostojić i Ratko Mladić, kao i još 50 drugih učesnika, uključujući i predsednike kriznih štabova iz drugih opština. Na zidu iza njih nalazile su se karte na kojima je nacionalni sastav stanovništva u delovima Bosne i Hercegovine bio označen raznim bojama.

Srpske teritorije bile su označene plavom bojom. Kad je podneo izveštaj i pokazao svoju opštinu na karti, Miroslav Deronjić je dobio aplauz, a Velibor Ostojić, ministar za informisanje u Vladi Republike Srpske, prokomentarisao je: "*Sad možemo da obojimo Bratunac u plavo*".

Pretno veće je ocenilo da su "*događaji u Glogovi klasičan primer etničkog čišćenja i upravo onaj razlog zbog kojeg je Savet bezbednosti osnovao ovaj Međunarodni sud*".

Za zločine počinjene protiv stanovnika Glogove Pretno veće je 9. maja 1992. Miroslava Deronjića osudilo na deset godina zatvora.

Presuda u predmetu Deronjić bavi se samo jednim od mnogih zločina počinjenih na teritoriji bivše Jugoslavije. Zadatak Tribunala u Hagu je da utvrdi individualnu odgovornost za te zločine i time zadovolji pravdu. To je ujedno i proces otkrivanja istine o određenim događajima. Kao što je i Deronjić rekao u svojoj izjavi:

"U godinama koje su iza mene, tokom mnogih besanih noći, iznova sam sebi postavljao jedna te ista pitanja: Kako je moguće da smo jedni drugima učinili ovo? Kako je moguće da smo pristali na ovako nešto?... Od tada je prošlo mnogo vremena, a ja još nisam pronašao odgovor na ta pitanja. Ali, jedno znam: ako nas istina ne može spasiti, onda nas ništa ne može spasiti".

Outreach Programme

outreach@icty.org